

“VALKENSWAARD VOOR
IEDEREEN!”

UITVOERINGSNOTA TOEGANKELIJK
VALKENSWAARD 2019-2021

Inhoud

Inleiding	2
Kaders	2
Kadernota toegankelijk Valkenswaard	2
VN-verdrag	2
Uitvoeringsnota	3
Achtergrond	3
Vervolg op het plan	4
Communicatieplan	4
Huidige situatie	4
Nulmeting	4
Ruimtelijk domein	4
Beheer	5
Sociaal domein	6
Sport	6
Onderwijs	6
Recreatie	6
Dienstverlening	6
Website	7
Werk	7
Speerpunten	8
Speerpunt 1: bewustwording in de samenleving en binnen de gemeente heeft prioriteit	8
Speerpunt 2: de doelgroep wordt actief bij onze keuzes betrokken	9
Speerpunt 3: ons beleid en de uitvoering daarvan is in lijn met het VN-verdrag	9
Speerpunt 4: omgevingswet als kans	9
Evaluatie	10
Financiën	11

Inleiding

Voor u ligt de uitvoeringsnota Toegankelijk Valkenswaard. De gemeente Valkenswaard vindt het belangrijk dat iedereen mee kan doen in de samenleving. In 2016 is het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking geratificeerd. In het verdrag is opgenomen wat Nederland moet doen om de positie van mensen met een beperking te verbeteren. Nederland heeft zich hiermee verplicht te werken aan een inclusieve samenleving. Landen die het VN-verdrag hebben geratificeerd hoeven niet alles in één keer te veranderen en op orde te brengen; dat is een geleidelijk proces. Als gemeente werken we aan de ontwikkeling en steeds betere resultaten.

Kaders

Wat is toegankelijkheid?

Het doel van deze uitvoeringsnota is er zorg voor te dragen dat personen met een beperking effectief en op voet van gelijkheid kunnen meedoen in de samenleving in de breedste zin van het woord. Het betreft dan ook toegankelijkheid op allerlei terreinen: arbeid, onderwijs, wonen, verkeer en vervoer, zorg, ondersteuning, sport, cultuur, vrijetijdsbesteding en uitgaan.

Kadernota toegankelijk Valkenswaard

De kaders voor ons toegankelijkheidsbeleid zijn gesteld in de kadernota Toegankelijk Valkenswaard 2018-2021. In deze kadernota stellen wij als gemeente dat toegankelijkheid de regel is en ontoegankelijkheid de uitzondering. Naast de kadernota is ook het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking het centrale kader waarvan ook de kadernota is afgeleid.

De kaders die zijn opgesteld in de kadernota bepalen de richting waarin de gemeente slaat met betrekking tot de implementatie van het VN-verdrag. We maken hiervoor de volgende keuzes:

1. Bewustwording in de samenleving en bij onze medewerkers heeft prioriteit;
2. De doelgroep wordt actief bij onze keuzes betrokken;
3. Ons beleid en de uitvoering daarvan is in lijn met het VN-verdrag;
4. De invoering van de Omgevingswet gebruiken we als kans om toegankelijkheid te borgen.

VN-verdrag

De Verenigde Naties hebben het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking in 2006 aangenomen. In dit verdrag zijn de rechten van mensen met een beperking op verschillende levensterreinen vastgelegd. Uitgangspunt van het VN-verdrag is dat mensen met een beperking volwaardig mee kunnen doen in de samenleving.

Nederland heeft het verdrag in 2016 geratificeerd en heeft zich hierdoor verplicht om te werken aan een inclusieve samenleving. Nederland heeft twee wetten aangepast;

- De Wet op gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte;
- De Kieswet

In onder andere de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet is inclusiviteit opgenomen en geborgd. In Valkenswaard is dit onder andere opgenomen in het Beleidsplan Wmo Valkenswaard 2015-2018.

Beide wetswijzigingen zijn destijds aangenomen in de Eerste en Tweede Kamer, maar hier blijft het niet bij. Gemeenten zijn dan ook aan de beurt om een plan te maken waarin duidelijk wordt hoe de inclusieve samenleving eruit moet komen zien. Landelijk bestaat er steeds meer aandacht voor het onderwerp. In 2017 is een implementatieplan aangeboden aan de Tweede Kamer, welke is opgesteld

met medewerking van de bestuurlijke partners, VNG, VNO-NCW en MKB-Nederland. Dit plan vormt een basis voor de uiteindelijke, stapsgewijze verwezenlijking van het verdrag.

Een belangrijke kanttekening is dat landen die het verdrag geratificeerd hebben niet stante pede alles op orde dienen te hebben. Het meest belangrijke is dat men laat zien aandacht te hebben voor het onderwerp, bewustwording te creëren in de samenleving en aan het plan te werken. De ratificatie van het VN-verdrag en het vervolg hiervan is dan ook niet enkel de verantwoordelijkheid van gemeenten alleen. Om inclusiviteit te creëren en te borgen zal de complete samenleving in actie moeten komen.

Uitvoeringsnota

In deze uitvoeringsnota worden onze kaders concreet vertaald naar de praktijk en wordt bepaald welke maatregelen we nemen om de het VN-verdrag uit te voeren.

Voor de implementatie van het VN-verdrag maken we gebruik van de routeplanner van de VNG.

1. Informeren van de eigen organisatie;
2. Een nulmeting doen;
3. Een plan van aanpak maken: maatregelen en een tijdsplan formuleren.

Achtergrond

Samen met Projectgroep Agenda 22 maakt de gemeente Valkenswaard zich sterk voor een samenleving waarin iedereen kan meedoen. In deze projectgroep zitten ervaringsdeskundigen en tevens vertegenwoordigers van de Adviesraad Sociaal Domein, de Stichting Seniorenbelang Valkenswaard, het Platform Gehandicapten Valkenswaard en Kansplus. De projectgroep Agenda 22 creëert bekendheid en bewustzijn voor het VN-verdrag onder diverse partijen: inwoners van Valkenswaard, horeca, winkeliers, scholen, verenigingen, sport, zorg- en welzijnsinstellingen en het bedrijfsleven. Bewustzijn is het sleutelwoord voor iedereen. We willen namelijk dat de inwoners van Valkenswaard ook weten wat zij zelf kunnen doen om iemand met een beperking te helpen.

Binnen de gemeentelijke organisatie is een nulmeting gedaan om in kaart te brengen wat de huidige stand van zaken is binnen de gemeente Valkenswaard. Diverse medewerkers hebben in kaart gebracht wat de gemeentelijke organisatie al doet om het meedoen voor mensen met een beperking te vergemakkelijken. Dit ligt zowel in beleid als in uitvoering, maar we zijn er natuurlijk nog niet. Er is in de gemeente Valkenswaard zeker aandacht voor mensen met een beperking, maar we willen nadrukkelijk laten zien dat we werken aan een inclusieve samenleving, een inclusief Valkenswaard, voor iedereen.

Het is niet alleen belangrijk om een nulmeting te organiseren binnen de gemeentelijke organisatie, maar ook om dit in de samenleving te doen. We moeten de gehele gemeenschap aanzetten tot nadenken over toegankelijkheid. Inwoners zouden bijvoorbeeld twee keer moeten nadenken over of ze hun fiets voor de etalage van een winkel zetten, omdat mensen dan met een rolstoel of kinderwagen niet kunnen passeren. Als gemeente moeten we duidelijk maken dat we de samenwerking met ondernemers en winkeliers op willen zoeken. In Valkenswaard wordt al het een en ander ondernomen. Het Platform Gehandicapten Valkenswaard voert bijvoorbeeld met enige regelmaat een schouw van de openbare ruimte uit en levert dan ook een rapportage hiervan op aan de gemeente. Bovendien wordt het Platform Gehandicapten Valkenswaard vaak al aan de tekentafel betrokken en praten ze mee over het toegankelijk maken van nieuwe bouwwerken.

In de gemeente Heeze-Leende heeft een projectgroep een schouw gedaan met betrekking tot welke gebouwen (horeca, winkeliers, sportverenigingen et cetera) toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Vervolgens wordt er, indien een gebouw toegankelijk is, een sticker uitgereikt door de

wethouder in de week van de toegankelijkheid. De gemeente Valkenswaard staat open voor zulke waarderingsinitiatieven en verkent het komende jaar de mogelijkheden hiertoe.

Als gemeente is het belangrijk om te zoeken naar de juiste balans. Het uitgangspunt is dat toegankelijkheid de norm is en ontoegankelijkheid de uitzondering. We gaan er als gemeente, met de samenleving, naartoe werken dat alles toegankelijk wordt voor iedereen, maar dat ontoegankelijkheden uitzonderingen worden! Het realiseren van een toegankelijk Valkenswaard is daarmee maatwerk.

Vanuit de kadernota wil de gemeente Valkenswaard toe werken naar het volgende resultaat:

1. Medewerkers van de gemeente zijn bekend met het VN-verdrag en de consequenties voor hun beleidsterreinen;
2. In alle relevante beleidskaders staat aangegeven hoe invulling wordt gegeven aan het VN-verdrag;
3. De openbare ruimte in Valkenswaard is zoveel mogelijk toegankelijk voor iedereen, met of zonder beperking;
4. De gemeente treedt handhavend op wanneer de toegankelijkheid wordt belemmerd;
5. De website van de gemeente Valkenswaard is zoveel mogelijk toegankelijk voor iedereen, met of zonder beperking;
6. Het vastgoed van de gemeente Valkenswaard is zoveel mogelijk toegankelijk voor iedereen, met of zonder beperking.

Vervolg op het plan

Met deze uitvoeringsnota gaan we als gemeente en als samenleving aan de slag om een inclusieve samenleving te bewerkstelligen. Samen met de projectgroep Agenda 22 halen we input op en brengen dat samen in de realisering van het uiteindelijke doel. Over een jaar (kwartaal 4, 2019) bekijken we de stand van zaken door middel van het monitoren van het bijgevoegde uitvoeringsplan en sturen we bij waar nodig. De raad wordt hierover geïnformeerd.

Communicatieplan

Communicatie is zeer belangrijk met betrekking tot een onderwerp dat de gehele samenleving aangaat. Communicatie wordt in dezen vooral ingezet om te informeren, mensen aan te zetten tot handelen en het delen van kennis. Dit doen we zowel intern om onze medewerkers te informeren als extern om de samenleving te informeren. Het communicatieplan wordt opgenomen als bijlage in deze uitvoeringsnota.

Huidige situatie

Nulmeting

Per beleids- en uitvoeringsteam is een nulmeting gedaan om te bekijken waar men nu staat. Wat doet de gemeente Valkenswaard al om rekening te houden met mensen met een beperking en wat zou men nog kunnen verbeteren? De nulmeting wordt in deze uitvoeringsnota onderverdeeld in diverse onderwerpen: ruimtelijk domein, beheer, veiligheid, handhaving, dienstverlening (waaronder de website) en sociaal domein.

Ruimtelijk domein

De gemeente Valkenswaard bezit een aantal gebouwen, zoals het gemeentehuis, theater De Hofnar en het zwembad. Toegankelijkheid en het gebruik van de gebouwen van de gemeente worden te allen

tijde meegenomen in renovatie, aanpassing, onderhoud en nieuwbouw. Wanneer panden worden gehuurd door organisaties die gemeentelijke beleidsdoelen dienen is het gebruik en toegankelijkheid hiervan een groot aandachtspunt. Met betrekking tot Rijksmonumenten (bijvoorbeeld Markt 23) wordt de gemeente beperkt door wetgeving die het niet toestaat om verdiepingen toegankelijk te maken. Sportzalen zijn op het moment bereikbaar voor mensen met een beperking. Buurthuizen die nog geen mindervalidentoilet hebben, krijgen deze bij renovatie of groot onderhoud.

Nieuwe bouwwerken worden door de gemeente getoetst aan het bouwbesluit, een Algemene maatregel van bestuur (AMvB). Hierin zijn vaste criteria opgenomen waaraan alle bouwwerken moeten voldoen en daarmee wordt de toegankelijkheid zoveel mogelijk gewaarborgd. Bovendien moet er rekening worden gehouden met bijvoorbeeld blindegeleidestroken, trottoirverlagingen, automatische deuren, juiste manieren van bestrating en putdeksels.

In oktober 2018 zijn er nieuwe criteria opgesteld om de toegankelijkheid van stembureaus te borgen. De gemeente moet via de website en de stempas verduidelijken dat de stemlocatie toegankelijk is en daarmee voldoen aan de criteria in het document Toegankelijkheidscriteria Stembureaus 2018. Er moet ten minste één gehandicaptenparkeerplaats algemeen beschikbaar zijn bij een toegankelijk stemlokaal; dit mag ook een tijdelijke voorziening zijn die alleen geldt op de dag van het stemmen. De toegangsroute moet bovendien vrij zijn van obstakels en hoogteverschillen moeten gemakkelijk overbrugbaar zijn, hiervoor zijn heldere eisen opgesteld. Voor alle opgestelde eisen wordt verwezen naar de Checklist Toegankelijkheidscriteria Stembureaus 2018. Indien gemeenten de 100% toegankelijkheid niet kunnen halen, legt het College van B&W dit uit aan de Gemeenteraad.

De Omgevingswet, waarin het Omgevingsplan en de Omgevingsvisie zijn opgenomen, speelt bovendien een belangrijke rol in de toegankelijkheid van de gemeente Valkenswaard en kan daarmee gezien worden als een kans. Hierin kunnen namelijk verscheidene voorwaarden gesteld worden voor nieuwe ruimtelijke plannen en worden burgers geactiveerd om zelf dingen te initiëren in de openbare ruimte.

Beheer

Een vaste stap in de ontwikkel- en realisatieprocessen binnen het beheer van de openbare ruimte is om het Platform Gehandicapten Valkenswaard te raadplegen. Dit platform kijkt mee in de ontwikkeling en adviseert de gemeente rondom te realiseren projecten. In de beleidsuitgangspunten van de gemeente, welke zijn verwoord in het KOOR (Kwaliteit onderhoud openbare ruimte) en KIOR (kaders inrichting openbare ruimte) zijn standaard ontwerprichtlijnen opgenomen voor de programma's met betrekking tot eisen voor de openbare ruimte. Deze ontwerprichtlijnen zijn getoetst aan toegankelijkheid en dienen als uitgangspunt bij alle beheertrajecten.

Het is standaard om alle verzoeken van bewoners voor voorzieningen die betrekking hebben op bijvoorbeeld toegankelijkheid, serieus te bekijken, af te wegen en te realiseren indien passend. Deze verzoeken kunnen binnenkomen als nieuwe melding of via een andere weg.

Met betrekking tot het nieuwe beleid voor speelplekken wordt ook toegankelijkheid genoemd. In de uitwerking van dit beleid in het omvormingsplan is hier extra aandacht voor; het is opgestart en wordt in fases gerealiseerd. Alle speelplekken in de gemeenten worden bekeken en eventueel aangepast. Kleine aanpassingen zijn bijvoorbeeld het aanpassen van een sluispoortje, waardoor iemand met een kinderwagen, rolstoel of rollator de speelplek kan betreden. Grotere aanpassingen zijn bijvoorbeeld de ondergrond van zand naar gras veranderen en hekken verwijderen. In speeltoestellen worden ook oplossingen meegenomen voor bijvoorbeeld slechtzienden, de gemeente gebruikt dan extra

sprekende kleuren. Langs paden kunnen samenspeltoestellen worden geplaatst en er wordt rekening gehouden met de keuze in toestellen.

Sociaal domein

Het sociaal domein is erg breed en kent dan ook verschillende facetten waarbinnen de gemeente rekening houdt met mensen met een beperking. Met betrekking tot de aanvraag van bepaalde voorzieningen zoals de WMO wordt altijd gekeken naar het individu en wordt een maatwerkvoorziening geïndiceerd die passend is.

Sport

Binnen de gemeente Valkenswaard zijn sportconsulenten aanwezig om toegankelijk sportaanbod te creëren en mensen door te verwijzen naar passende mogelijkheden. Met betrekking tot aangepast sporten wordt op regionaal gebied samengewerkt om het gewenste aanbod voor mensen met een beperking te creëren. Er zijn binnen de gemeente Valkenswaard een aantal verenigingen dat aanbod heeft voor mensen met een beperking. Hiervoor kan www.uniekporten.nl worden geraadpleegd. Er is de mogelijkheid tot bijvoorbeeld voetballen, zwemmen, yoga en fietsen. Uniek Sporten is een regionaal samenwerkingsverband waarbinnen het aanbod op elkaar wordt afgestemd. Er moet op sommige gebieden echter wel intensiever worden samengewerkt met de wijken, omdat de grootste groep mensen met een beperking (oudere volwassenen die vaak zelfstandig wonen) nog niet voldoende bereikt wordt met de bestaande stimuleringsprogramma's.

Onderwijs

De gemeente Valkenswaard is voorstander van passend onderwijs, zodat alle leerlingen met een beperking (fysiek of mentaal, zichtbaar of onzichtbaar) een passende onderwijsplek hebben zodat ook zij volwaardig mee kunnen doen. Echter ligt dit niet direct in de invloedssfeer van de gemeente en is dit een verantwoordelijkheid van het schoolbestuur. Bij onderwijshuisvesting is toegankelijkheid in ieder geval een zeer belangrijk thema en hierover is dan ook overeenstemming met de schoolbesturen. Schoolgebouwen moeten echter wel voldoen aan een aantal eisen, zodat ook leerlingen met een beperking volwaardig deel kunnen nemen aan de activiteiten en lessen op school. Ook leerlingenvervoer wordt ingezet waar dit nodig is.

Recreatie

Het uitgangspunt bij evenementen is dat een evenement bereikbaar, toegankelijk en bruikbaar is voor iedereen. Om het evenement (beter) toegankelijk te maken voor mensen met een handicap kunnen, afhankelijk van het evenement, de volgende voorwaarden aan de vergunning worden verbonden:

1. Zorg voor een (of meerdere) gehandicaptentoiletten;
2. Zorg voor goede aan- en afvoerwegen van en naar het evenemententerrein en een goede toegankelijkheid op het evenemententerrein zelf (bijvoorbeeld de toegang tot en de doorgang van een (feest)tent) in verband met rolstoelgebonden publiek;
3. Geef bij calamiteiten niet alleen een geluidssignaal, maar ook een lichtsignaal ten behoeve van doven en slechthorenden.

De gemeente Valkenswaard maakt gebruik van een checklist voor evenementen, waarin bereikbaarheid, toegankelijkheid, bruikbaarheid en veiligheid voor mensen met een beperking worden geborgd. Deze checklist heeft bovendien specificaties met betrekking tot buiten- of binnenevenementen. Elk evenement is daarmee toegankelijk voor mensen met een beperking.

Dienstverlening

Met betrekking tot dienstverlening houdt de gemeente Valkenswaard mensen met een beperking te allen tijde in het achterhoofd. Dit komt tot uiting in zowel het bezoeken van het gemeentehuis en

andere gemeentelijke gebouwen, als in immobiele mensen die de gemeente nodig hebben op een andere plek.

De gemeente gaat op huisbezoek bij inwoners die niet mobiel zijn of een andere beperking hebben en stelt ter plekke de identiteit vast ten behoeve van het aanvragen van een identiteitskaart, paspoort of rijbewijs. Indien iemand toch het gemeentehuis wil bezoeken, maar minder mobiel is, kan men bellen naar het gemeentehuis om aan te geven dat men gearriveerd is. Een medewerker komt dan inclusief rolstoel naar de parkeerplaats om desbetreffende persoon op te halen en naar binnen te brengen. Er zijn vanzelfsprekend invalidetoiletten waar de burgers te allen tijde (gedurende openingstijden) gebruik van mogen maken. Ook tijdens verkiezingen zorgt de gemeente Valkenswaard ervoor dat mensen met een beperking kunnen gaan stemmen.

Vervoer

Personen met een Wmo-vervoersindicatie en ouderen in de gemeente Valkenswaard van 70+ kunnen worden vervoerd door de Taxbus. De Taxbus is volledig toegankelijk voor mensen met een beperking en ook een hulpmiddel zoals een rollator of rolstoel kan mee, mits aangemeld. Bovendien is onlangs het initiatief ANWB AutoMaatje gestart door een aantal vrijwilligers. Deze voorziening kan extra voldoen aan de verplaatsingsbehoefte van een aantal bewoners.

Website

De gemeente Valkenswaard heeft op 19 juni 2018 een toegankelijkheidsverklaring opgesteld. De gemeente Valkenswaard wil namelijk zo snel als mogelijk volledig voldoen aan de toegankelijkheidseisen van DigiToegankelijk.nl op niveau AA. Voldoen aan deze standaard maakt dat onze website onder andere gebruiksvriendelijker en beter toegankelijk is voor verschillende doelgroepen. Op de website van de gemeente en websites die gelieerd zijn aan de gemeente Valkenswaard is het mogelijk de teksten te laten voorlezen en het contrast aan te passen. Er vindt een periodieke interne controle plaats die wordt uitgevoerd door onze webredactie. Als gemeente willen we een voorbeeld zijn voor andere organisaties. Bovendien vinden wij als gemeente dat het via onze website mogelijk moet zijn om melding te maken van situaties waarbij de toegankelijkheid in het geding komt.

Werk

Het komt in de tegenwoordige tijd vaak voor dat er een bepaalde afstand is tussen wat werkgevers vragen en wat werknemers kunnen. Er is in 2013 een Wet Banenafspraken vastgesteld, waarin is opgenomen dat 5% van het medewerkersbestand moet bestaan uit mensen met een arbeidsbeperking. De gemeente Valkenswaard plaatst mensen met een arbeidshandicap binnen haar eigen organisatie. Dit doet zij in samenwerking met de gemeenschappelijke regeling Ergon. Ze kunnen bijvoorbeeld aan de slag in de gemeentelijke buitendienst of met de facilitaire zaken binnen het gemeentehuis. De gemeente wil hier graag een voorbeeld zijn.

In het kader van de participatiewet kent de gemeente een aantal wettelijke verplichtingen, zoals het mogelijk maken van loonkostensubsidie en beschutte werkplekken zodat mensen met een beperking aan het werk kunnen. De gemeente kent daarvoor een arbeidsmakelaar die ervoor zorgt dat kandidaten met een uitkering van de gemeente, vluchtelingen met een verblijfsstatus, maar ook kandidaten uit het doelgroepenregister en/of met verminderde loonwaarde aan de slag kunnen bij verschillende ondernemers. Kandidaten met een arbeidsbeperking waarvan deze is vastgesteld door het UWV kunnen niet het minimumloon verdienen en worden daarom gesubsidieerd door de gemeente. Indien bedrijven hier een geschikte vacature voor hebben, zorgt de gemeente ervoor dat deze mensen ook een eerlijke kans op werk krijgen.

Speerpunten

Op basis van de huidige situatie blijkt dat er in de gemeente Valkenswaard op sommige punten actie wordt ondernomen. Hiermee zullen we vooral blijven doorgaan en waar mogelijk verbeteren. In de kadernota hebben we een aantal punten geformuleerd waar we graag op willen gaan inzetten. Met het Uitvoeringsprogramma wil de gemeente Valkenswaard de volgende, door de raad vastgestelde, doelen realiseren:

1. Medewerkers van de gemeente zijn bekend met het VN-verdrag en de consequenties voor hun beleidsterreinen;
2. In alle relevante beleidskaders staat aangegeven hoe invulling wordt gegeven aan het VN-verdrag;
3. De openbare ruimte in Valkenswaard is zoveel als mogelijk toegankelijk voor iedereen, met of zonder beperking;
4. De gemeente treedt handhavend op wanneer de toegankelijkheid wordt belemmerd;
5. De website van de gemeente Valkenswaard is zoveel als mogelijk toegankelijk voor iedereen, met of zonder beperking;
6. Het vastgoed van de gemeente Valkenswaard is zoveel als mogelijk toegankelijk voor iedereen, met of zonder beperking.

Om deze doelen te verwezenlijken, is het belangrijk dat het VN-verdrag een structurele impact heeft op de gemeentelijke organisatie. Daarmee wordt voorkomen dat het VN-verdrag na verloop van tijd van de agenda verdwijnt. Uit de kadernota vloeien een aantal speerpunten voort:

Speerpunt 1: bewustwording in de samenleving en binnen de gemeente heeft prioriteit

- Wat: de gemeente Valkenswaard wil het bewustzijn omtrent mensen met een beperking vergroten en bekendheid genereren voor het VN-verdrag. Dit wil de gemeente niet alleen binnen de gemeentelijke organisatie doen, maar ook daarbuiten. Mensen met een beperking moeten namelijk zoveel als mogelijk deel kunnen nemen aan de samenleving en worden aangezien voor normale inwoners van de gemeente. Toegankelijkheid is de norm, ontoegankelijkheid de uitzondering. Communicatie vanuit de gemeente speelt hierin een belangrijke (voorlichtende en sturende) rol. Bovendien willen we horeca, winkeliers, scholen et cetera stimuleren om actie te ondernemen op toegankelijkheid.
- Wie: de gehele gemeentelijke organisatie, van beleid tot uitvoering, wordt hierbij betrokken. We zoeken hierbij wel de afstemming op met communicatie en de buitenwereld in de vorm van de projectgroep Agenda 22.
- Hoe:
  - o De gemeente brengt samen met projectgroep Agenda 22 een basisflyer uit met betrekking tot dit onderwerp en diverse aangepaste inlegvellen die verschillen per doelgroep. Deze flyer wordt uitgebracht om het bewustzijn te vergroten;
  - o De gemeente brengt de inwoners actief op de hoogte van sociale voorzieningen met een open inloop die belangrijk zijn voor mensen met een beperking;
  - o Medewerkers van de gemeente worden zoveel mogelijk bekend gemaakt met het onderwerp via ons intranet. Bovendien wordt dit onderwerp aangekaart in teamoverleggen;
  - o De gemeente zorgt ervoor dat haar website zoveel als mogelijk toegankelijk is voor iedereen, met of zonder beperking. Denk hierbij aan de mogelijkheid om het contrast in te stellen, de teksten voor te laten lezen en de letters uit te vergroten;

- In de lokale media brengen we voorbeelden van toegankelijkheid en handelingswijzen naar voren. We zorgen ervoor dat inwoners van Valkenswaard weten hoe ze mensen met een handicap zoveel mogelijk kunnen ondersteunen;
- Wanneer: eind 2018 wordt hier de basis voor gelegd om hier in 2019 zoveel mogelijk gestalte aan te kunnen geven.

Speerpunt 2: de doelgroep wordt actief bij onze keuzes betrokken

- Wat: bij de op te stellen beleids- en uitvoeringsplannen en de keuzes die daarbinnen gemaakt worden, wordt de doelgroep betrokken. Dit zijn mensen met een beperking of vertegenwoordigers vanuit belangenorganisaties. Voornamelijk doet de gemeente Valkenswaard dit met de projectgroep Agenda 22.
- Wie: voor de uitvoeringsplannen geldt dit over de gehele breedte van de gemeente.
- Hoe: via de projectgroep Agenda 22 wordt input opgehaald, maar dit kan ook middels andere organisaties of bijeenkomsten gebeuren. Bovendien roept de gemeente mensen op om input te geven via de reguliere kanalen: telefonisch, per mail of via sociale media.
- Wanneer: het betrekken van de doelgroep bij onze keuzes is geen incidentele zaak, maar dient structureel te gebeuren. Zodra intern gecommuniceerd is over ons toegankelijkheidsbeleid, zal dit meer vorm gaan krijgen.

Speerpunt 3: ons beleid en de uitvoering daarvan is in lijn met het VN-verdrag

- Wat: de gemeente Valkenswaard zorgt ervoor dat in alle relevante beleidskaders wordt aangegeven hoe invulling wordt gegeven aan het VN-verdrag. Er moet duidelijk worden gemaakt in het opstellen van nieuw beleid en het uitvoeren ervan dat aandacht wordt besteed aan inclusiviteit van het beleid. We zorgen ervoor dat onze overheidsinformatie toegankelijk en begrijpelijk is en dat van fysiek tot sociaal domein alles in lijn is met het VN-verdrag.
- Wie: alle medewerkers van de gemeentelijke organisatie dienen zich bewust te zijn van de inclusiviteit van het beleid.
- Hoe:
  - Mensen met een beperking betrekken bij het maken van belangrijke beleidskeuzes. Dit kunnen zowel projectgroep Agenda 22 zijn, maar ook groepen zoals het Platform Gehandicapten Valkenswaard an sich of Stichting Seniorenbelang Valkenswaard. Er wordt een inventarisatie van diverse obstakels gemaakt (bijvoorbeeld losliggende tegels op voetpaden, blokkades op de weg waar iemand met een rolstoel niet doorheen kan, niet kloppende blindegeleidenstroken);
  - Het vastgoed van de gemeente Valkenswaard is zoveel als mogelijk toegankelijk voor iedereen, met of zonder beperking;
  - De projectgroep Agenda 22 gaat in gesprek met horeca en winkels om toegankelijkheid onder de aandacht te brengen en voor verbeteringen te pleiten;
  - De gemeente treedt handhavend op wanneer de toegankelijkheid wordt belemmerd.
- Wanneer: Begin 2019 moeten de formats worden bijgewerkt en wordt overlegd met de projectgroep Agenda 22.

Speerpunt 4: omgevingswet als kans

- Wat: vanaf 2021 wordt van start gegaan met de omgevingswet. Met betrekking tot deze wet wordt in 2020 de omgevingsvisie vastgesteld en wordt in 2019 de eerste opzet gemaakt voor het omgevingsplan, welke in 2021 wordt vastgesteld. In de Omgevingsvisie is een van de onderdelen sociale cohesie. Vanuit de GGD zullen dan ook bepaalde kernwaarden en thema's worden ingebracht. Het Omgevingsplan is een complete vertaling naar al onze regels. Het is mogelijk hierin stimulerende zaken op te nemen, maar ook strakke regels met betrekking tot

toegankelijkheid. Er worden bijvoorbeeld bij alle te bouwen gebouwen regels gesteld omtrent toegankelijkheid en dan met name voor mindervaliden. Het zullen voornamelijk algemene regels worden, maar specifieke voorbeelden kunnen daar dan aan worden gehangen. De Omgevingswet maakt het tevens makkelijker voor inwoners om een initiatief te nemen met betrekking tot de realisatie van zaken in de openbare ruimte.

- Wie: de gemeente in samenwerking met de projectgroep Agenda 22 en eventueel in combinatie met een externe expert op dit gebied.
- Hoe: de doelgroep wordt betrokken bij het opstellen van de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan, daarnaast wordt ook de Kadernota gebruikt als input.
- Wanneer: vanaf 2018 van start gaan met het ontwerpen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Deze krijgen in de loop van de jaren qua uitvoering verder gestalte.

Onzichtbare beperkingen

Er zijn ook mensen in onze samenleving die een onzichtbare beperking hebben. Onder onzichtbare beperkingen vallen bijvoorbeeld mensen die laaggeletterd zijn, mensen die een vorm van dementie hebben of mensen die een licht verstandelijke beperking hebben die wellicht niet waarneembaar is. Ook deze mensen willen graag meedoen in de samenleving. Het is moeilijk om zichtbare aanpassingen te doen voor deze doelgroep. Het zit hem hier vooral in het vergaren en verspreiden van informatie omtrent onzichtbare aandoeningen. Er wordt bijvoorbeeld aandacht gegeven aan laaggeletterde personen, maar dit zou ook kunnen voor personen die bijvoorbeeld dement zijn.

Als gemeente is het vanuit de organisatie die zich richt op dementie mogelijk een stappenplan te volgen om de weg af te leggen naar een dementievriendelijke gemeente:

1. Participeer in het dementienetwerk: als gemeente kun je makkelijk aansluiten bij een bestaand netwerk. Op deze manier wordt kennis gedeeld en wordt deze ziekte maatschappelijke geaccepteerd;
2. Vergroot de kennis over dementie: het is belangrijk om medewerkers te trainen. Dit kan door middel van de online training: 'op het gemeentehuis' en is vooral van belang voor medewerkers welke vaak contact hebben met burgers. Bovendien is het van belang om organisaties en bedrijven op de hoogte te brengen van dementie en hoe hiermee om te gaan. De gemeente kan dit stimuleren en faciliteren;
3. Maak begeleiding op maat mogelijk: aandachtspunten hierbij zijn een tijdige diagnose, goed casemanagement, voldoende mogelijkheden tot thuiszorg/dagbesteding en woonvoorzieningen en steun voor mantelzorgers.

Andere acties die de gemeente wil ondernemen zijn bijvoorbeeld het schrijven van goed leesbare brieven en hiervoor het instrument 'klinkende taal' gebruiken. Alles wat de gemeente doet moet ingestoken zijn om een zo breed mogelijk publiek te kunnen bereiken en erbij te betrekken. Bovendien moet er meer nadruk worden gelegd op vroegtijdige signalering van dementie en haar voorstadia, maar ook laaggeletterdheid. Als gemeente kunnen wij hier door bijvoorbeeld media aan te wenden de samenleving meer bewust maken van deze aandoeningen.

Evaluatie

Na een jaar wordt naar de stand van zaken omtrent ieder speerpunt gekeken in het managementoverleg, dit blijft een jaarlijkse frequentie. Elk jaar wordt een nieuw jaarplan voor het jaar erop vastgesteld. Er worden tevens kennismomenten georganiseerd om het leervermogen binnen de organisatie te vergroten.

Financiën

De maatregelen die de gemeente Valkenswaard neemt kunnen, afhankelijk van zwaarte, extra kosten met zich meebrengen. Deze kosten worden gefinancierd binnen bestaande budgetten. Wanneer bijvoorbeeld een speeltuintje onder handen moet worden genomen ter renovatie, is het eenvoudig mogelijk om rekening te houden met toegankelijkheid; deze kosten komen dan uit de bestaande post. In de uitvoeringsnota gaat het er vooral om dat bewustwording wordt gecreëerd, de juiste informatie wordt verstrekt en dat de samenleving weet wat de rechten van personen met een beperking zijn. Bovendien is het van belang dat men hierdoor gaat beseffen dat men elkaar moet helpen in het dagelijks leven.

Participatie

Het is erg belangrijk dat inwoners van de gemeente Valkenswaard zich inzetten voor een toegankelijker Valkenswaard en elkaar een handje toesteken. Om inwoners te activeren om mee te denken over een toegankelijk Valkenswaard zouden we een knop op de website kunnen creëren waar mensen ontoegankelijkheid kunnen melden. De gemeente maakt dan een inventarisatie en zorgt ervoor dat er met het probleem aan de slag gegaan wordt.

Bovendien vinden we het belangrijk dat onze inwoners in hun initiatieven rekening houden met mensen met een beperking. Het is mogelijk dit toetsbaar te maken en als voorwaarde op te nemen wanneer er een burgerinitiatief wordt ingediend. Op deze manier krijgt iedereen de kans mee te doen in de samenleving.

Wanneer we participatie vanuit de doelgroepen bekijken, wordt er door de Projectgroep Agenda 22 op het moment veel opgepakt. Deze groep gaat bijvoorbeeld in het komende jaar in gesprek met enkele horecagelegenheden en verspreiden de flyer 'Valkenswaard voor iedereen' onder de Valkenswaardse inwoners en ondernemers.